

(Rozh. ze dne 23. dubna 1919, R. I 159/19.)

Rejstříkový soud (krajský soud v Jičíně) vyzval zednického mistra A, by vzhledem k tomu, že stavební živnost jeho přesahuje meze řemesla, svou firmu opověděl k zápisu do obchodního rejstříku. — Rekursní soud (vrchní zemský soud v Praze) rekursu A-ovu nevyhověl. **Důvody:** Soud rekursní připojuje se úplně k názoru a vývodům v plenissimárním usnesení bývalého nejvyššího soudního dvoru ze dne 27. dubna 1915 přej. 151/15 čís. 1645 úř. sb. obsaženým, dle nichž podnikatele staveb jest považovati za obchodníka ve smyslu čl. 271 č. 1 a 272 č. 1 obch. zák. Poukazujíc k těmto vývodům připomíná se jen toto: Zákon vyžaduje v čl. 272 č. 1 pouze zpracování movitých věcí pro jiné, bez ohledu na to, jestli věc ze zpracování pak vzniklá jest movitou či nemovitou. Provádění staveb pro stavebníka na jeho pozemku z jeho materiálu spadá tudíž pod ustanovení čl. 272 č. 1 obch. zák. Provádí-li se to po živnostensku a přesahuje-li provozování živnosti té meze řemesla, jde pak o obchod. Avšak i tehdaž se jedná o obchod ve smyslu obchodního zákona, pakli stavitel stavby z materiálu jím dodaného na pozemku stavebníka provádí a odměnu za stavbu celkově účtuje. Podnikatel kupuje právě stavební hmoty, tedy zboží aneb jiné movité věci k tomu účelu, by je ve stavu zpracovaném (ve stavu provedené stavby) zcizil. Činnost jeho v tomto případě spadá pod čl. 271 č. 1 obch. zák., neboť nevyžaduje zákon nikterak, by věc kupovaná při zcizení byla věcí movitou. Ježto stěžovateli dle výkazu okresního hejtmanství ze živnosti na dani výdělkové jest předepsáno 73 K 29 h, vzešla tím jeho povinnost, by svou firmu do rejstříku opověděl (§§ 7, 10 uvoz. zák. k obch. zák. a čl. 19 obch. zák.). Rekursu nebylo tudíž vyhověti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu A, protože tu není podmínek, za kterých dle § 16 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. souhlasná rozhodnutí obou soudů nižších v odpor bráti jest přípustno.

Čís. 145.

Manžel, nabyvší vědomosti o cizoložství druhého manžela, nepozbývá pokračováním v manželství (§ 96 obč. zák.) práva, žádati za rozvod manželství od stolu a lože.

Zákaz novet (§ 482 c. ř. s.) platí také v řízení o rozvod manželství od stolu a lože.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1919, Rv I 177/19.)

Soud první stolice (zemský soud v Praze) uznal k žalobě manžela A, že se manželství mezi ním a žalovanou manželkou B uzavřené rozvádí od stolu a lože z viny obou stran, vzav za prokázáno, že jím oběma padají za vinu skutky, jež v zápětí svém přivodily rozvrat života manželského; i vyvrátil námitku žalované, že žalobce nemá práva, by uplatňoval spáchané prý žalovanou cizoložství za důvod rozvodu dle § 109 obč. zák., poněvadž po cizoložství, jež ostatně popřeno, po celých 6 let s ní žil v manželském obcování, tím, že nikde není dokázáno, že

žalobce žalované nevěru odpustil, naopak z ostatních tvrzení obou stran sluší souditi, že manželství sporných stran jest nepřetržitým řetězem vzájemných pokořování a útisků, které konečně vedly k žalobě. — O d-
v o l a c í s o u d (vrchní zemský soud v Praze) potvrdil rozsudek soudu
prvé stolice, při čemž v příčině svrchu nadhozené otázky uvedl ve svých
důvodech toto: § 96 obč. zák. zbavuje práva, domáhati se neplatnosti
manželství, toho, kdo, znaje jeho překážku, v manželství pokračoval, t.
j. s druhým manželem pohlavní styky udržoval; ustanovení toho nelze
však rozšiřovati na případ, kde domáhá se manžel jen rozvodu manžel-
ství, ježto dáno jest výslovně pro případ neplatnosti, při rozvodu však
o neplatnost manželství nejde. V tom, že manžel pokračoval v manželství,
zjistiv důvod rozvodu, nelze spatřovati jeho prominutí mlčky. Byť státi
se mohlo prominutí mlčky, přece třeba by bylo zjištění takové činy, jež
neponechávají pochybnosti, o tom, že manžel zavinění druhého promi-
nul. Takové činy zde však tvrzeny a zjištěny nebyly. Výslovné promi-
nutí pak ve stoličce první nebylo namítáno. Přihlížeti k tomu, co žalovaná
v té příčině uvádí teprve v odvolání, brání zákaz novot daný v § 482
c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované.

D ů v o d y:

Právně mylný jest prý naříkaný rozsudek hlavně proto, že přiznává ža-
lobci právo, uplatňovati za důvod rozvodu, že se žalovaná dopustila ci-
zoložství, ačkoliv prý, nabyv vědomosti o poklescích žalované, žil s ní
dále ve společné domácnosti a v pohlavním styku a ačkoliv prý jí ony
poklesky výslovně odpustil. K tomuto prominutí nutno prý přihlížeti
vzhledem k úřednímu rázu řízení o rozvod také tenkrát, bylo-li předne-
seno teprve v opravném řízení. Mimo to prý naříkané řízení ponechalo
zcela nepovšimnuto, že žalobce vybízel svou manželku, by pokračovala
v cizoložném poměru, o němž nabyl vědomosti, a že také z tohoto dů-
vodu pozbyl práva uplatňovati dotýčný důvod rozvodu. K tomu dlužno
podotknouti toto: O tom, že žalobce měl vědomost o zmíněném poměru
v době, kdy trval, že s ním souhlasil a svou manželku pobízel, by v něm
pokračovala, důkaz podán nebyl, pročť nutno ponechati tuto skutko-
vou okolnost bez povšimnutí. Žalovaná namítla před procesním soudem
prvé stolice, že žalobce pozbyl tím, že pokračoval v manželském spo-
lečenství, když nabyl vědomosti o zmíněném trestním poměru, práva
uplatňovati dotýčný důvod rozvodu dle ustanovení § 96 obč. zák., jehož
dlužno použití obdobně. Z toho bylo odvozeno prominutí mlčky. S tímto
právním náhledem nelze souhlasiti. Danou otázku, není-li nutno míti za
to, že žalobce své manželce odpustil zmíněné porušení povinností tím,
že s ní pokračoval v manželském společenství, dlužno zodpověděti zá-
porně, poněvadž není přípustno, rozšířiti obdobně ustanovení § 96 obč.
zák., jež předpokládá neplatné manželství, na případ stávajícího ještě
manželského svazku. To vyplývá z úvahy, že za prohlášení manželství
neplatným může žádati pouze strana nevinná, kdežto tohoto předpo-
kladu u žádosti za rozvod manželství od stolu a lože není, ježto také
strana na rozvodu vinná jest oprávněna za rozvod žádati, dále z úvahy,

že dle § 110 obč. zák. dokonce skutečné, však pouze skutečné spojení, řádnému soudu neoznámené, nezrušuje účinku nálezu o rozvodu, tudíž vysloveného rozvodu manželství, a konečně z úvahy, že manžel může mít různé příčiny, prozatím se stavem věci sečkat, s ním se spokojit a teprve v okamžiku, který shledá vhodným, svá práva uplatňovati. V našem případě nelze však z pozdějšího manželského společenství souditi na prominutí mlčky učiněné a to tím méně, že jak zjištěno, dotyčná porušení povinností dala podnět k stálým manželským rozepřím a nespokojením, takže manželské spolužití tvoří nepřetržitý řetěz vzájemných příkoří a útisků. Že žalobce výslovně odpustil své manželce dotyčná porušení, když nabyt o nich vědomostí, bylo předneseno teprve v řízení odvolacím s poukazem na udání žalobce, učiněná v nesporném řízení. Zamítnutí těchto nových okolností a průvodních prostředků odpovídá ustanovení § 482 c. ř. s. Že řízení ve sporech o rozvod od stolu a lože není řízením z moci úřední, vyplývá jasně z předpisu § 4 dvor. dekr. ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s. a z ustanovení § 6 min. nař. ze dne 9. prosince 1897, č. 283 ř. z., dle něhož soudce nesmí přihlížeti k neuplatněným příčinám rozvodu, tudíž jest omezen návrhy stran, a ze srovnání těchto předpisů s ustanoveními §§ 9 a 10 posléz citovaného nařízení kde má místo úřední šetření pouze v případě neplatnosti nebo rozluky manželství. Z toho vyplývá, že naříkaný rozsudek, na jehož správné odůvodnění se jinak poukazuje, jest prost veškerého právního omylu, takže bylo nutno dovolání pro nedostatek uplatňovaných dovolacích důvodů zamítnouti.

Čís. 146.

Pro napotomní zavedení dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí (cís. pat. ze dne 29. prosince 1915 č. 83 z. zák. pro Čechy) může vlastník nemovitostí ustoupiti od dříve uzavřené smlouvy o budoucím prodeji nemovitosti (§ 936 obč. zák.)

(Rozh. ze dne 23. dubna 1919, Rv I 195/19.)

Na základě úmluvy, kterou se žalovaní zavázali, že prodají žalobci během pěti let, kdykoli si toho bude přát, ze svých pozemků plochu 3000 čtv. sáhů, sáh za 6 K, a že o tom podepíší trhovou smlouvu ke knihovnímu vkladu způsobilou, a o úmluvě této později sepsaného písemného prohlášení, dle něhož vloženo do pozemkové knihy pro žalobce právo předkupní, domáhal se tento na žalovaných splnění trhové smlouvy a podpisu příslušné vkladní listiny. — O b ě n i ž š í s t o l i c e (zemský a vrchní zemský soud v Praze) uznaly dle prosby žalobní. Z d ů v o d ů rozsudku soudu odvolacího: O právu předkupním v právnickém slova smyslu nemůže zde býti řeči. Vždyť dle § 1072 obč. zák. má právo předkupní ten, kdo prodá věc s výminkou, že kupující, chtěl-li by ji zase prodati, napřed mu ji nabídne ku vyplacení. Těchto předpokladů tu nebylo a není. Proto jsou také bezpodstatny veškeré vývody, jimiž žalovaní brojí proti zdánlivému právu předkupnímu, jmenovitě se stanoviska § 1075 obč. zák. Jde tu spíše v podstatě o úmluvu ve smyslu §u 936 obč. zák., která neobsahuje nic nedovoleného nebo neslušného (§§ 878 a 879